Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
_____Мирослав ЗАЯЧУК
“31” серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ»

обов’язкова

Освітньо-професійна програма Географія
Галузі знань 01Освіта/Педагогіка
За спеціальністю 014.07 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою: географічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання географії» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 014.07 «Середня освіта (Географія)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від «31» травня 2021 року).

Розробник: доктор педагогічних наук, професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чубрей Олександра Степанівна
Викладач, який забезпечує викладання освітнього компонента: доктор педагогічних наук, професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чубрей Олександра Степанівна

Погоджено з гарантом ОП _____ Галина КОВБІНЬКА

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол № 1 від "28" серпня 2026 року

Завідувач кафедри економічної географії
та екологічного менеджменту _____ Валерій РУДЕНКО
(підпис)

Схвалено методичною радою географічного факультету

Протокол № 1 від "31" серпня 2026 року

Голова методичної ради
географічного факультету _____ Наталя АНДРУСЯК
(підпис)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: є формування у здобувачів освіти теоретичних та практичних засад методики навчання географії, набуття професійних педагогічних умінь з проведення навчального процесу з географії, розвиток та втілення творчого методичного мислення, вміння творчо застосовувати передові педагогічні технології на основі особистісних якостей вчителя сучасної школи.

Пререквізити. «Методика викладання географії» є обов'язковою дисципліною та викладається студентам 4 року повної форми навчання в 7ому семестрі загальним обсягом 135 годин (4,5 кредити). З метою підвищення ефективності засвоєння курсу здобувач вищої освіти має вивчити наступні дисципліни: «Вступ до спеціальності», «Методика соціально-виховної роботи в сучасній школі», «Технології дистанційного навчання та он-лайн сервіси в професійній діяльності вчителя ЗЗСО», «Методика викладання географії» (6 семестр) «Психологія: загальна, вікова, педагогічна», «Педагогіка та майстерність управління освітнім процесом», «Професійно зорієнтована та загально географічна практики», «Пасивна педагогічна практика», освітні компоненти географічного спрямування.

Результати навчання:
Загальні компетентності:
ЗК 02. Здатність працювати в команді та спілкуватись з представниками інших професійних груп, міжособистісно взаємодіяти.
ЗК 04. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, мультикультурність у суспільстві.
ЗК 05. Здатність до прийняття обгрунтованих рішень та відповідального ставлення до обов'язків.
ЗК 07. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності.
ЗК 08. Здатність спілкуватися іноземною мовою, використовувати у професійній діяльності.
ЗК 09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, зокрема, в процесі виявлення та оцінки педагогічних проблем, прийняття рішень щодо їх усунення.
ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:
ФК 02. Здатність здійснювати професійну діяльність із дотриманням вимог чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.
ФК 03. Здатність добирати та використовувати сучасні й ефективні методики та технології навчання.
ФК 04. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивної освіти за фахом.
ФК 05. Здатність застосовувати комунікативні знання, уміння та навички а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення педагогічної комунікативної діяльності.
ФК 06. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.
ФК 07. Здатність упроваджувати сучасні фахові навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід.
ФК 08. Здатність до організації навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації та навчання

впродовж життя.

Програмні результати:
ПРН 01. Знати основи психології, педагогіки, методики викладання а також фундаментальних і прикладних наук, необхідних для досягнення результатів навчання.
ПРН 02. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання.
ПРН 03. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні.
ПРН 04. Використовувати усно і письмово грамотну державну та іноземну мови у професійній діяльності.
ПРН 9. Здатність зрозуміло доносити висновки, знання та їх обґрунтування до слухачів користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін.
ПРН 10. Здатність демонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін у професійній діяльності.
ПРН 14. Вміти застосовувати професійно природничо-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико та суспільно-географічно циклу у педагогічній діяльності.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Методика викладання географії												
Форма навчання	**Рік підготовки**	**Семестр**	**Кількість**			**Кількість годин**						**Вид підсумкового контролю**
			кредитів	**годин**	**змістових модулів**	**лекції**	**практичні**	**семінарські**	**лабораторні**	**самостійна робота**	**індивідуальні завдання**	
Денна	4	7-й	4,5	135	2	22	22			91		іспит
Заочна	4	7-й	4,5	135	2	8	6			125		іспит

Структура і зміст навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Семестр 7												
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 1. Методичні особливості викладання географії.**											
Тема 1. Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу	12	2				10	23	2	2			19
Тема 2. Дидактичні можливості опорних схем для вдосконалення навчання шкільних курсів географії.	12	2	4			6	23	-	-			23

Тема 3. Методика викладання географії у профільній школі	12	2	4			6	24		2			22
Тема 4. Основні напрями та форми позакласної та позашкільної роботи з географії.	12	2	4			6						
Тема 5. Виховна та навчальна робота на уроках географії.	12	2				10						
Разом за змістовим модулем 1	**60**	**10**	**12**			**38**	**70**	**2**	**4**			**64**
Теми лекційних занять	**Змістовий модуль 2. Методичні особливості вивчення окремих курсів географії**											
Тема 6. Методика вивчення курсу «Загальна географія», (6 клас)	12	2	2			10	22	1	1			20
Тема 7. Методика вивчення курсу “Географія материків і океанів”, (7 клас)	12	2	2			6						
Тема 8. Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас) як основної складової географічної освіти в Україні. Курс «Україна у світі: природа, населення», (8 клас).	15	2	2			9						
Тема 9. Методика вивчення курсу «Україна і світове господарство», (9клас)	12	2	2			10	22	1	1			20
Тема 10. Методика вивчення курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас)	12	2	2			8						
Тема 11. Методика вивчення курсу «Географічний простір Землі», (11 клас)	12	2				10						
Разом за змістовим модулем 2	**75**	**12**	**10**			**53**	**65**	**2**	**2**			**61**
Усього годин	**135**	**22**	**22**			**91**	**135**	**4**	**6**			**125**

Тематика лекційних занять із переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
	Змістовий модуль 1. **Методичні особливості викладання географії.**

1.	**Тема 1. Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу.** Робота з підручником. Робота з картографічними посібниками. Використання робочих зошитів з географії. Робота з хрестоматіями та іншими навчальними посібниками з географії. Робота з географічними словниками-довідниками. Робота з дидактичними матеріалами. Методичні посібники для вчителів.
2.	**Тема 2. Дидактичні можливості опорних схем для вдосконалення навчання шкільних курсів географії. О**порні схеми та які їхні дидактичні можливості у навчанні географії. Функції виконують опорні схеми у процесі вивчення шкільних курсів географії. Типи та форми опорних схем можна застосовувати на уроках географії. Використання опорних схем сприяє вдосконаленню навчально-пізнавальної діяльності учнів
3.	**Тема 3. Методика викладання географії у профільній школі. О**собливості змісту та структури курсу географії у профільній школі. Методи і прийоми навчання є найбільш ефективними для викладання географії на профільному рівні. Практична та дослідницька діяльність учнів у профільній географічній освіті. Сучасні педагогічні технології та їх застосовуння у викладанні географії в старшій школі.
4.	Тема 4. **Основні напрями та форми позакласної та позашкільної роботи з географії.** Цілі та методи позакласної роботи. Форми позакласної роботи. Основні напрями позакласної та позашкільної роботи з географії. Інклюзивність музейних просторів як можливість розвитку екскурсійної діяльності для осіб з обмеженими можливостями.
5.	**Тема 5. Виховна та навчальна робота на уроках географії.** Топоніміка у вивченні географії. Комп'ютерне навчання географії. Виховання патріотизму і національної свідомості на уроках географії. Екологічне виховання при вивченні географії. Умови розвитку софт скілів і креативного мислення при вивченні географії. Комунікативні компетентності як основа трансформаційних моделей освітнього лідерства
	Змістовий модуль 2. **Методичні особливості вивчення окремих курсів географії**
6.	**Тема 6**. **Методика вивчення курсу «Загальна географія», (6 клас).** Цілі та завдання курсу «Загальна географія» у 6 класі в контексті формування географічної компетентності учнів. Методи та прийоми, що доцільно використовувати під час вивчення основних тем курсу «Загальна географія». Особливості організації роботи з підручником та іншими навчальними джерелами у процесі вивчення курсу. Значення карт, схем, моделей та інших наочних засобів у викладанні «Загальної географії» в 6 класі. Форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі вивчення курсу. Сучасні аспекти викладання географії (на прикладі науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»).
7.	**Тема 7. Методика вивчення курсу "Географія материків і океанів", (7 клас).** Обґрунтування значення інтерактивних методів під час вивчення курсу «Географія материків і океанів» у 7 класі. Характеристика етапів уроку з вивчення нового матеріалу про материки та океани. Порівняння традиційних і сучасних методів подання навчальної інформації на уроках географії. Аналіз ролі практичних і дослідницьких робіт у формуванні просторового мислення семикласників. Розробка пропозицій щодо використання картографічних сервісів і цифрових ресурсів у навчанні курсу.
8.	**Тема 8. Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас) як основної складової географічної освіти в Україні. Курс «Україна у світі: природа, населення», (8 клас).** Значення фізико-географічної складової у формуванні просторового мислення та географічної грамотності учнів.. Роль інтерактивних методів та сучасних

	технологій у вивченні фізико-географічного матеріалу курсу. Вплив фізико-географічних знань на розуміння учнями взаємозв'язків природи та господарської діяльності в Україні. Особливості поєднання регіонального підходу та практичних завдань у навчанні курсу «Україна у світі: природа, населення». Методичні прийоми, що сприяють формуванню в учнів дослідницьких умінь під час вивчення фізико-географічної частини програми.
9.	**Тема 9. Методика вивчення курсу «Україна і світове господарство», (9клас).** Значення міжпредметних зв'язків у формуванні знань про місце України у світовій економіці. Роль картографічних матеріалів і статистичних даних у вивченні економічної географії. Використання практичних завдань та проєктної діяльності для глибшого засвоєння теми. Вплив глобалізаційних процесів на зміст і методи викладання курсу. Формування економічної грамотності учнів через аналіз сучасних тенденцій світового господарства.
10.	**Тема 10. Методика вивчення курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас).** Аналіз змісту програми курсу «Географія: регіони та країни» та його відповідність Державному стандарту. Використання інтерактивних методів навчання під час вивчення регіонів світу та окремих країн. Організація практичних і дослідницьких робіт для формування географічних компетентностей учнів. Роль картографічних і цифрових ресурсів у вивченні географії регіонів та країн. Оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі вивчення курсу «Географія: регіони та країни».
11.	**Тема 11. Методика вивчення курсу «Географічний простір Землі», (11 клас).** Значення використання картографічних ресурсів та ГІС-технологій для глибшого розуміння географічного простору. Роль практичних робіт і польових досліджень у формуванні просторового мислення старшокласників. Використання міжпредметних зв'язків у вивченні географічного простору Землі для розвитку критичного мислення. Вплив інтерактивних методів навчання на формування цілісного уявлення про глобальні географічні процеси. Необхідність розвитку навичок аналізу статистичних і картографічних даних під час вивчення географічного простору.

Тематика практичних занять із переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
1.	**Практична робота № 1** **Тема:** Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу з географії **Завдання:** - Опрацюйте програму з географії для базової або старшої школи, визначивши мету навчання, ключові компетентності та перелік засобів навчання. - Оберіть підручник з географії, проаналізуйте одну тему за структурою, ілюстративними матеріалами та типами завдань, а також запропонуйте додаткові ресурси. - Розробіть фрагмент плану-конспекту уроку з обраної теми, зазначивши мету, очікувані результати, складові НМК та вид діяльності для формування ключової компетентності. - Напишіть короткий висновок про важливість інтеграції різних складових НМК у навчальний процес.
2.	**Практична робота № 2** **Тема:** Методика викладання географії у профільній школі З**авдання:** - Опрацювати програму з географії для 10–11 класів. Визначити теми для поглибленого вивчення. Запропонувати інтегративні зв'язки. - Розробка конспекту уроку. Обрати тему профільного курсу. Додати інтерактивні завдання. Використати цифрові інструменти.

	- Моделювання фрагменту уроку. Підготувати 5–7-хвилинний фрагмент уроку. - Рефлексія та самооцінка. Написати короткий звіт із труднощами, методами й пропозиціями.
3.	**Практична робота № 3** **Тема:** Основні напрями та форми позакласної та позашкільної роботи з географії **Завдання:** - Скласти конспект про напрями позакласної роботи з географії та проаналізувати переваги й недоліки різних форм діяльності. - Розробити план одного заходу з позакласної діяльності, зазначивши мету, завдання, аудиторію, ресурси, сценарій та очікувані результати. - Написати міні-рефлексію про найефективніші форми позакласної роботи та можливості адаптації обраного заходу до різних умов.
4.	**Практична робота № 4** **Тема:** Методика вивчення курсу «Загальна географія» (6 клас). **Завдання:** - Проаналізувати програму курсу «Загальна географія» (6 клас) та обрати тему для опрацювання. - Розробити план-конспект 15-хвилинного фрагмента уроку з використанням активних методів і наочності. - Підготувати одне інтерактивне або практичне завдання для закріплення знань учнів. - Написати коротку рефлексію про вплив завдання на інтерес і просторове мислення учнів.
5.	**Практична робота № 5** **Тема:** Методика вивчення курсу “Географія материків і океанів”, (7 клас) **Завдання:** - Розробити конспект 15-хвилинного фрагмента уроку з використанням наочності, активних методів і формувального оцінювання. - Створити інтерактивний або друкований дидактичний матеріал для вивчення обраного материка або океану. - Проаналізувати відеоурок з курсу «Географія материків і океанів» та надати пропозиції для його вдосконалення.
6.	**Практична робота № 6** **Тема:** Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас). Завдання: - Проаналізувати зміст програми з курсу для 8 класу. - Розробити фрагмент уроку з обраної теми. - Оцінити зміст підручника й додаткові інформаційні ресурси.
7.	**Практична робота № 7** **Тема: Методика вивчення курсу** «Україна і світове господарство», (9 клас) **Завдання:** - Аналіз програми – вивчити програму, визначити цілі та завдання курсу, скласти перелік основних понять. - Добір методів – обрати сучасні методи навчання та прийоми розвитку критичного мислення. - Фрагмент уроку – розробити конспект частини уроку з метою, методами, планом роботи та очікуваними результатами. - Рефлексія – оцінити ефективність методів і запропонувати адаптацію матеріалу для різних рівнів учнів.

	- Звітність – підготувати письмову роботу (3–4 сторінки) і презентацію (5–7 слайдів).
8.	**Практична робота № 8** **Тема:** Методика вивчення курсу «Географія: регіони та країни» у 10 класі. **Завдання:.** - Проаналізуйте програму й підручники з теми «Регіони та країни» (10 клас). - Розробіть конспект фрагмента уроку (10–15 хв) з визначеними метою, типом, формами й методами. - Підготуйте наочні матеріали та два завдання: на критичне мислення й практичні вміння. - Обґрунтуйте вибір методів і їхню роль у формуванні компетентностей.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№ п.п.	Завдання до теми
1	Дослідити сучасні підходи до формування просторового мислення учнів на уроках географії.
2	Розробити конспект інтерактивного уроку з географії для 8 класу з використанням цифрових технологій.
3	Підготувати методичний аналіз підручників з географії для 6 класу: порівняння структури, змісту та дидактичного забезпечення.
4	Дослідити вплив інтерактивних карт і ГІС-технологій на якість засвоєння знань школярами.
5	Розробити фрагмент уроку із застосуванням технологій критичного мислення на тему «Кліматичні пояси Землі».
6	Підготувати методичну розробку екскурсії з географії у своєму населеному пункті (маршрут, завдання, очікувані результати).
7	Дослідити ефективність використання методів проєктної діяльності на уроках географії.
8	Створити дидактичні матеріали (робочі листи, схеми, кросворди) для теми «Гідросфера».
9	Проаналізувати сучасні педагогічні технології (STEM тощо) та визначити можливості їх інтеграції в навчання географії.
10	Провести міні-дослідження щодо впливу ігрових технологій на мотивацію учнів під час вивчення географії.
11	Підготувати методичну розробку уроку на тему «Географічні відкриття» з елементами рольової гри.
12	Дослідити способи формування екологічної свідомості учнів засобами шкільного курсу географії.
13	Розробити план позакласного заходу з географії (турнір, вікторина, географічний квест).
14	Проаналізувати ефективність використання відеоресурсів і віртуальних турів на уроках географії.
15	Дослідити особливості диференційованого навчання на уроках географії та запропонувати приклади завдань.
16	Створити серію картографічних вправ для учнів 7 класу з теми «Материки і океани».
17	Дослідити підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках географії в контексті компетентнісного підходу.

18	Підготувати методичні рекомендації щодо інтеграції навчального контенту географії та історії.
19	Розробити план уроку з елементами інклюзивної освіти для теми «Природні зони світу».
20	Провести анкетування серед учнів або вчителів щодо їх ставлення до використання цифрових ресурсів на уроках географії та проаналізувати результати.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ п/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу	Опрацювати структуру НМК та скласти схему взаємозв’язку його елементів.	3
2	Тема 1. Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу	Порівняти зміст двох різних НМК з географії для 6–7 класів і визначити їх сильні та слабкі сторони.	3
3	Тема 1. Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу	Розробити приклад власного міні-НМК для уроку на обрану тему.	3
4	Тема 2. Дидактичні можливості опорних схем	Скласти опорну схему для теми з курсу «Загальна географія» (6 клас).	3
5	Тема 2. Дидактичні можливості опорних схем	Проаналізувати готові опорні схеми зі шкільних підручників та визначити принципи їх побудови.	3
6	Тема 2. Дидактичні можливості опорних схем	Розробити власну опорну схему для пояснення складного географічного процесу.	3
7	Тема 3. Методика викладання географії у профільній школі	Проаналізувати вимоги Державного стандарту до профільного навчання географії.	3
8	Тема 3. Методика викладання географії у профільній школі	Скласти конспект уроку профільного рівня з використанням інтерактивних методів.	3
9	Тема 3. Методика викладання географії у профільній школі	Розробити завдання для формувального оцінювання у профільному курсі.	3
10	Тема 4. Позакласна та позашкільна робота	Дослідити приклади організації гурткової роботи з географії у школах.	2
11	Тема 4. Позакласна та позашкільна робота	Розробити план позакласного заходу (вікторини, турніру чи проєкту).	3
12	Тема 4. Позакласна та позашкільна робота	Створити сценарій географічної екскурсії з урахуванням віку учнів.	3
13	Тема 5. Виховна та навчальна робота на уроках географії	Визначити виховні можливості теми «Природні ресурси та їх охорона».	3
14	Тема 5. Виховна та навчальна робота на уроках географії	Розробити завдання для виховної роботи на уроці, спрямованої на формування екологічної свідомості.	3

15	Тема 5. Виховна та навчальна робота на уроках географії	Скласти план інтегрованого уроку з акцентом на виховний аспект.	3
16	Тема 6. Методика вивчення курсу «Загальна географія» (6 клас)	Підготувати міні-дослідження про особливості сприйняття картографічного матеріалу учнями 6 класу.	3
17	Тема 6. Методика вивчення курсу «Загальна географія» (6 клас)	Розробити дидактичну гру для закріплення понять з курсу.	3
18	Тема 7. Методика вивчення курсу «Географія материків і океанів» (7 клас)	Скласти інтерактивну карту для вивчення материків і океанів.	3
19	Тема 7. Методика вивчення курсу «Географія материків і океанів» (7 клас)	Проаналізувати методи формування просторових уявлень на прикладі цієї теми.	3
20	Тема 8. Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас)	Дослідити прийоми пояснення фізико-географічних процесів для учнів 8 класу.	3
21	Тема 8. Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас)	Розробити вправи для розвитку критичного мислення під час вивчення цієї теми.	3
22	Тема 9. Методика вивчення курсу «Україна і світове господарство» (9 клас)	Створити тестові завдання різних рівнів складності.	3
23	Тема 9. Методика вивчення курсу «Україна і світове господарство» (9 клас)	Розробити проєктне завдання для учнів про економічні зв’язки України.	3
24	Тема 10. Методика вивчення курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас)	Підготувати мультимедійну презентацію для уроку про країни Європи.	3
25	Тема 10. Методика вивчення курсу «Географія: регіони та країни» (10 клас)	Розробити завдання для групової роботи з аналізу картографічних даних.	3
26	Тема 11. Методика вивчення курсу «Географічний простір Землі» (11 клас)	Створити методичні рекомендації для проведення дискусії на уроці.	3
27	Тема 11. Методика вивчення курсу «Географічний простір Землі» (11 клас)	Розробити завдання для розвитку аналітичних умінь учнів.	4
28	Додаткові інтеграційні завдання	Підготувати огляд сучасних цифрових ресурсів для навчання географії.	3
29	Додаткові інтеграційні завдання	Розробити план проведення тижня географії у школі.	3
30	Додаткові інтеграційні завдання	Написати есе «Моє бачення сучасного уроку географії» з обґрунтуванням методів і прийомів.	3

Методи навчання:

 Методи формування професійної компетентності: розповідь, пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація, візуалізація, дискусія, аналіз професійних ситуацій, моделювання педагогічних завдань, робота з навчально-методичною літературою.

 Методи формування практичних умінь та навичок: розв'язування педагогічних кейсів, виконання практичних робіт, складання, розробка та захист презентацій, підготовка конспектів уроків, аналіз нормативних і методичних документів.

 Інтерактивні методи навчання: робота в малих групах, мозковий штурм, метод проєктів, ділові та рольові ігри, навчальні тренінги, обговорення кейсів.

 Дослідницькі методи: міні-дослідження, аналіз картографічних матеріалів, робота з геоінформаційними системами, підготовка наукових повідомлень.

 Методи контролю та самоконтролю: тестування, взаємооцінювання, самоаналіз виконаних робіт, усні та письмові відповіді, захист практичних робіт.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю: експрес- та фронтальні опитування; індивідуальні опитування; тести; письмові/контрольні роботи; захист ІНДЗ; практичні завдання; аналіз педагогічних кейсів.

Форми підсумкового контролю: іспит;
Контроль засвоєння лекційного і самостійно опрацьованого теоретичного матеріалу здійснюється на основі ***письмового тестування, оцінювання письмового виконання завдань, усної співбесіди***.
Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом ***їх поточної перевірки й оцінювання***.
Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюється шляхом ***оцінювання виконаних проектів та усного індивідуального захисту дослідження.***
Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (презентацій, тематичних тестувань, розв'язування задач, кейсів). Матеріал, винесений на самостійне опрацювання включений до тестів модульного і підсумкового контролю.
Загалом весь матеріал курсу поділений на два змістових модуля і підсумковий, які передбачають поступове накопичення балів упродовж семестру: ЗМ1 передбачає накопичення 30 балів, ЗМ2 – 30 балів, підсумковий модульний контроль (тести) – 40 балів, що в сумі складає 100 балів за семестр. Підсумкова оцінка (оцінка за ***іспит***) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, неформальне навчання та за виконані ІНДЗ.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання *(аудиторна та самостійна робота)* ***ЗМ 1.***					**Поточне оцінювання** *(аудиторна та самостійна робота)* **ЗМ 2.**						К-сть балів, екзамен	Сумарна к-сть балів
Т1	Т2	Т3	Т4-5	МКР 1 8	Т6	Т7	Т8-9	Т 10	Т 11	МКР 2		
5	5	5	7		5	5	5	5	5	**5**	**40**	**100**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	пояснення з розширеною шкалою
90 – 100	**A**	Відмінно	відмінно
80-89	**B**	Добре	дуже добре
70-79	**C**		добре
60-69	**D**	Задовільно	задовільно
50-59	**E**		достатньо
35-49	**FX**	Незадовільно	(незадовільно) з можливістю повторного перескладання
1-34	**F**	Незадовільно	(незадовільно) з обов*язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Критерії оцінювання результатів навчальних досягнень з курсу

«Методика викладання географії», 7 семестр

Рейтингова оцінка з дисципліни	**Критерії оцінювання**
35-40	Ставиться у випадках, коли здобувач освіти має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу; досконало володіє структурою за змістом різних типів уроків з географії; вміє використовувати форми, методи та засоби при викладанні у різних шкільних курсах географії; знає дидактичні особливості використання різноманітних опорних схем; вміє користуватися засобами навчально-методичного комплексу з географії; професійно застосовувати природничо-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико та суспільно-географічно циклу у педагогічній діяльності; без помилок виконувати завдання, передбачені програмою дисципліни, викладати матеріал у логічній послідовності, робити узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті теоретичного матеріалу із певної теми.
30-35	Ставиться, якщо здобувач освіти повністю засвоїв навчальний матеріал; вміє проектувати конспекти різних типів уроків з географії; застосовувти методи науково-педагогічних досліджень у різних класах з курсу шкільної географії; розуміє особливості використання

	навчально-методичного комплексу з географії; користується основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін; викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів.
20-30	Знання предмету перебувають в межах навчальної програми; здобувач освіти розуміє методичні аспекти проведення уроків географії у різних класах; знайомий із дидактичними особливості різноманітних опорних схем з шкільного курсу географії; здобувач освіти орієнтується у більшості питань, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
10-20	Знання предмету перебувають в межах навчальної дисципліни; знайомий із типами уроків з географії та особливостями їх проведення; має часткову здатність демонструвати знання з основ професійно-орієнтованих дисциплін; про те здобувач освіти недостатньо добре орієнтується у більшості питань; знання предмету не носять системного характеру; здобувач здатний проводити аналіз ситуацій і проблем за допомогою викладача
1-10	Ставиться у випадках, коли здобувач освіти розуміє різноманітні особливості навчання та виховання в курсах шкільної географії але не вміє їх пояснити на практичних прикладах; засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно діючого в Університеті «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf

Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, воркшопи тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари).
Де здобути: неурядові установи, платформи дистанційного навчання, онлайн платформи (На Урок, Prometheus, EdEra тощо).

Впродовж вивчення курсу під час проведення лекційних та практичних занять а також в позааудиторний час відбуватимуться зустрічі зі стейкхолдерами та менторами. Цінним є можливість проведення для здобувачів освіти тренінгів, воркшопів, вивчення практичного досвіду вчителів ЗЗСО.

Рекомендована література:

Основна:

1. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. 2-ге видання, перероб. і доп. Київ, Державна служба якості освіти, 2021. 350 с.
2. Добенько О.В., Бондаренко Є.А. Педагогічна техніка: Навч. посібник / За заг. ред. Л.М. Романишиної. Тернопіль, 2000. 132 с.
3. Ілащук О. В., Шурубура С. Т. Формування позитивного психологічного мікроклімату педагогічного колективу. Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області. 2021. 201 с.
4. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі: навчально-методичний посібник. К.: Стафед 2, 2000. 320 с.
5. Маляр Л.В., Ваколя З.М. Особливості мотивації учнів до навчальної діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 82. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С.102-107.
6. Нова українська школа: порадник для вчителя. За заг.ред. Н.М.Бибик. Київ: Літера, ЛТД, 2019. 208 с.
7. **Чубрей О. С.** Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: [моногр.]. Чернівці: Технодрук, 2020. 376 с.

Додаткова

1. Атлас 10-11. Економічна і соціальна географія світу. / За ред. Молочко В.В. / Державна служба геодезії, картографії та кадастру. Державне науково-виробниче підприємство. Київ : «Картографія» 2020. С. 52.
2. Ємчук Т.В., Чубрей О.С. Основи соціально-економічної географії країн і регіонів світу : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівц. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2021. 88 с.
3. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в основній і старшій школі у закладах загальної середньої освіти з навчанням українською мовою у 2023/24 навчальному році [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, 2017.
4. **Чубрей О. С.** Сучасний стан та перспективи професійної підготовки майбутніх вчителів географії. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:* зб. наук. праць. Київ, 2017. Вип. 21, кн. 3, т. 4. Темат. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». С. 550–558.
5. **Chubrei O.** Concepts and Requirements for the Structural-Functional Model of the Professional Trainings System of Future Geography Teachers. *Journal of Education, Health and Sport.* 2019. № 9 (10). P. 166–171.
6. **Chubrei O.** Relationship of Compositions, Criteria and Indicators of Preparation of a Future Geography Teacher to Professional Activities on the Basis of a Competence Approach. *Journal of Education, Health and Sport.* 2019. № 9 (8). P. 1007–1013.
7. **Чубрей О.** Професійна підготовка майбутніх вчителів географії в історичній ретроспективі. *Педагогічний дискурс:* зб. наук. праць. Хмельницький, 2019. Вип. 27. С. 72–76.
8. **Чубрей О.** Рівні підготовленості майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Молодь і ринок:* щомісячн. наук.-пед. журн. Дрогобич, 2019. № 11 (178). С. 120–124.
9. **Чубрей О. С.** Авторська структурно-функціональна модель професійної підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 16, т. 1. С. 161–165.
10. **Чубрей О. С.** Авторська технологія підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 18, т. 2. С. 129–132.

11. **Чубрей О. С.** Генезис професійної підготовки майбутніх вчителів географії. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 17, т. 1. С. 176–180.
12. **Чубрей О. С.** Особистісно-розвивальні структурні складники підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності в умовах трансформації освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах:* зб. наук. праць. Запоріжжя, 2019. № 65, т. 2. С. 155–159.
13. **Чубрей О. С.** Особливості професійної підготовки майбутніх учителів географії в країнах дальнього зарубіжжя. *Молодий вчений:* наук. журн. 2019. № 4 (68). С. 82–85.
14. Yavorska V., Chyr N., Melnyk A., Hevko I., **Chubrei O.,** Hryhoriev A. Spatial analysis of natural reserve fund of the Zakarpatska Oblast. *Journal of geology, geography and geoecolog.* Dnipro, 2021. Vol.30 (3). P. 597-606.
15. Yavorska V., Kolomiyets K., Trigub V., Hevko I., **Chubrei O.** Problems of formation of ecological networks for environmental safety of Odesa region. Проблеми формування екологічних мереж екологічної безпеки Одеської області. *IV International Scientific Congress Society of Ambien tIntelligence.* 2021.P. 1-7.
16. Яворська В.В., **Чубрей О.С.,** Підгірна В.Н., Ємчук Т.В., Ячнюк М.О. Професійна підготовка майбутніх учителів географії в педагогічній теорії і практиці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2021. Вип. 75. Т. 3. С. 160-164.
17. **Чубрей О.С.,** Данілова О.М., Ємчук Т.В., Ячнюк М.О. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх учителів географі. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 34, т. 2. С. 136–140.
18. Заячук М.Д., **Чубрей О.С.,** Яворська В.В. Сучасні тенденції реформування підготовки майбутніх учителів географії в закладах вищої освіти України. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 39. С. 147–151.
19. **Чубрей О.,** Мудренко А., Шепель О. Формування професійної компетентності студентів в умовах адаптивно-цифрового середовища закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук:* міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: 2021. Вип. 46. Том 2. С. 185-193.
20. Kovalchuk V., Prylepa I., **Chubrei O**., Marynchenko I., Opanasenko V., Marynchenko Y. Development of Emotional Intelligence of Future Teachers of Professional Training. *International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE).* 2022. 14(1). P. 39-51.
21. Kolotukha O., Myrhorodska O., Pidhirna V., **Chubrei O.** Ukraine's potential for active tourism – an attempt at analysis. *Geo Journal of Tourism and Geosites.* 2022. 41(2). P. 433–439.
22. **Чубрей О.С.,** Зарубіна А.В., Голубець І.М. Ринок туризму: пандемічні проблеми та новітні перспективи. *Наукові перспективи.* Київ, 2022. Вип.1(19). С. 391-403.
23. **Чубрей О.С.,** Данілова О.М., Підгірна В.Н. Науковий доробок економіко-географічної школи Чернівецького університету *Інноваційна педагогіка.* Київ, 2022.Вип. 4. Т.1 С. 37-40.
24. **Чубрей О.С.**, Підгірна В.Н., Ємчук Т.В, Ілку В.В. Сучасні аспекти викладання географії (на прикладі науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»). *Наукові записки [Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка]*. Сер.: Педагогічні науки. Кропивницький, 2022. № 205. С. 73-78.
25. Ємчук Т.В., **Чубрей О.С.,** Ячнюк М.О. Діагностика здатності майбутніх вчителів географії до професійного самовдосконалення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.* Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 86. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С 77-84.
26. Ємчук Т.В., **Чубрей О.С.** Методичні рекомендації до підготовки, оформлення та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи (зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)): метод. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 86 с.
27. **Чубрей О.С.,** Ємчук Т.В. Навчальні програми спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» та 106 «Географія» кафедри економічної географії та екологічного менеджменту / за ред.: О.С. Чубрей, Т.В. Ємчук. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 188 с.

28. **Чубрей О.С.,** Кушнір Ж.Д. Використання інноваційних інструментів на основі штучного інтелекту як одного з елементів інтерактивних технологій на уроках географії**.** Інноваційна педагогіка. № 69, Т. 2. 2024. С 27-31.
29. Кібенко Л.М., Чередник Л.М., **Чубрей О.С.,** Інноваційні практики у неформальній та інформальній освіті: зарубіжний досвід. Вісник науки та освіти. № 1(31). 2025. С 1272-1282.
30. **Чубрей О.С.,** Брюховецька І.В., ПлетеницькаЛ.С. Сталий розвиток 2030: Трансформація освітньої системи і нова педагогічна парадигма. Вісник науки та освіти. № 3(33). 2025. С 1592-1601.
31. **Чубрей О.С.,** Єремія Г.І., Підгірна В.Н. Розвиток рефлексивно-прогностичної компетентності майбутніх географів засобами змішаного навчання. Наукові інновації та передові технології. Випуск №6 (46). 2025. С. 1354-1362.
32. **Чубрей О.С.** Прогностична компетентність майбутніх бакалаврів з географії: підходи до формування. Актуальні питання у сучасній науці. №6 (36). 2025. С. 1297-1310.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti
2. Закон України «Про освіту» : Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» : Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
4. Закон України «Про вищу освіту» : станом на 1 лип. 2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
5. Зрозуміло про академічну доброчесність. Інфографіка для школярів. [Електронний ресурс] / Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP). — Режим доступу: https://saiup.org.ua/resursy/ zrozumilo-pro-akademichnu-dobrochesnist-infografika-dlya-shkolyariv/
8.Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]- Режим доступу:https:// www.kmu.gov.ua /.../ukrainska- shkola-compressed.pd...
9.Критичне мислення для освітян [Електронний ресурс] / Терно Сергій, Степанова Наталія, Горбачов Сергій. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. — Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about
10.Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0075-04.
11.Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері загальної середньої освіти. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0072-04.
12.Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Географія 6-9 класи. [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-6-9.pdf
13.Навча льна програма для закладів загальної середньої освіти. Географія 10-11 класи. Рівень стандарту. [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-10-11-standart.pdf
14. Професійний стандарт за професіями. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text
15. Реалізація індивідуальних освітніх траєкторій учнів в освітньому середовищі багатопрофільної школи [Електронний ресурс] / Science and Education a New Dimension.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ)

під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.